

isio 2011 info

Informiranje in Svetovanje
v Izobraževanju Odraslih

10 let z vami

Pred vami je *tretja številka* skupnega časopisa štirinajstih slovenskih svetovalnih središč za izobraževanje odraslih – *Info ISIO 2011*. Svetovalna središča za izobraževanje odraslih v vseh slovenskih regijah nudijo odraslim *brezplačno informiranje in svetovanje, povezano s katerimkoli vprašanjem o izobraževanju in učenju odraslih*.¹

Mreža 14 svetovalnih središč se je postopno razvijala od leta 2001 naprej. Najprej je bilo vzpostavljenih 5 središč, ki letos obeležujejo 10-letnico delovanja. Njihov namen, ponuditi odraslemu brezplačno pomoč in podporo pri odločanju za izobraževanje, ali v procesu izobraževanja, ostaja nespremenjen. Ob tem pa se ves čas trudijo, da se ob svoji dejavnosti povezujejo tudi z drugimi organizacijami, ki v okolju delujejo na področju izobraževanja odraslih, da bi zagotovila kakovostno svetovalno in izobraževalno storitev za odrasle v svojem okolju. Njihovo dejavnost *strokovno podpira Andragoški center Slovenije*, ki je osrednja nacionalna organizacija za razvoj in promocijo izobraževanja odraslih v Sloveniji. Katere oblike pomoči in podpore nudijo svetovalna središča, je konkretnije predstavljeno *na zadnji strani tega časopisa*, kjer najdete tudi vse *kontaktne podatke*.

Vsa svetovalna središča si *še posebej v mesecu septembru* prizadevajo, da z organizacijo različnih promocijskih dogodkov *približajo informacije o možnostih izobraževanja odraslih* čim širšemu krogu ljudi. *Letos jih boste v vaših krajih srečali na različnih mestih od srede, 21. septembra, pa do vključno petka, 23. septembra*, v nekaterih krajih pa tudi še kasneje. Kje v vašem kraju jih boste našli, si lahko ogledate na spletni strani www.acs.si.

V časopisu, ki je pred vami, so predstavljene *različne možnosti izobraževanja odraslih*, s poudarkom na aktualnih vsebinah izobraževanja v letih 2011–2012. Izobraževalci odraslih se trudijo *pripraviti različne programe*

izobraževanja, ki odgovarjajo potrebam današnjega časa. Razvijajo in ponujajo *različne možnosti izobraževanja odraslih* za pridobitev izobrazbe (pridobitev *formalne izobrazbe*), kot tudi krajše oblike spopolnjevanja ter usposabljanja za delo in osebni razvoj (*neformalno izobraževanje*). Še posebej smo se potrudili, da vam *predstavimo novosti ter ključne vire informacij, kjer boste o možnostih izobraževanja odraslih zvedeli še več*.

Predvsem pa vas želimo k nadaljnjemu izobraževanju in učenju spodbuditi tudi *s predstavitev zgodb tistih posameznikov, ki so uspešno izpeljali svojo pot učenja* v odrasli dobi. Zgledi vlečejo, naj pritegnejo tudi vas, danes ali jutri, v mislih naj bo, da je za učenje vedno pravi čas! Svetovalci v svetovalnih središčih za izobraževanje odraslih še dodajajo, *da znanje razpira krila*, za nove možnosti v osebni življenju in pri delu!

Tanja Vilič Klenovšek
Andragoški center Slovenije

KAZALO

Centri vseživljenjskega učenja – učenje za življenje	2
Ko se odločate za nadaljnje izobraževanje, obiščite svetovalno središče	3
Svetovalna podpora med izobraževanjem	4
Poti do uspešnega učenja so lahko različne	5
Novosti v formalnem srednješkem in višješolskem izobraževanju odraslih	6
Novosti v visokoškolskem izobraževanju odraslih	8
Priznavanje in vrednotenje predhodno pridobljenega znanja in izkušenj odraslih	9
Pomoč brezposelnim v svetovalnih središčih	10
Brezplačni programi izobraževanja za starejše odrasle	11
Svetovanje in izobraževanje za gluhe in naglušne	12
Predstavitve projekta »Most med temo in svetlobo«	13
Možnosti sofinanciranja izobraževanja odraslih	14
Svetovalna središča za izobraževanje odraslih	16

¹ Od leta 2008 pa do 2013 njihovo dejavnost financira Evropski socialni sklad (85%) in Ministrstvo za šolstvo in šport (15%), zato so na vseh straneh časopisa tudi uradni znaki teh organizacij.

Centri vseživljenjskega učenja – učenje za življenje

Veliko možnosti izobraževanja odraslih v Sloveniji ponujajo 14 Centrov vseživljenjskega učenja, ki so zastopani v vseh regijah in imajo sedež na eni od ljudskih univerz v regiji. Njihovo delovanje sofinancirata Evropski socialni sklad (85%) in Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije (15%).

Centri VŽU predstavljajo mreže partnerskih organizacij v posamezni regiji, ki s skupnim delovanjem v okviru projekta podpirajo uresničevanje ciljev vseživljenjskega učenja, izenačujejo in povečujejo možnosti za učenje za vse prebivalce ter na ta način prispevajo k osebnemu in poklicnemu razvoju posameznika. Pri tem velik poudarek namenjajo novim, sodobnejšim in vsestranskim pristopom k pridobivanju znanja, spretnosti in kompetenc, zlasti neformalnim oblikam učenja, ki so podprte z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo, e- in multimedijскими gradivi in viri ter potekajo pod mentorstvom usposobljenih strokovnih kadrov.

Posamezni Centri VŽU so si sicer zastavili različne, svojemu okolju in potrebam lokalnega prebivalstva prilagojene, vizije delovanja in poslanstva, kljub temu pa imajo vsi centri nekaj skupnih točk oz. dejavnosti:

- Na sedežu Centra VŽU in na posameznih dislokacijah pri partnerskih organizacijah ponujajo kot osnovno dejavnost **Informiranje in svetovanje v izobraževanju odraslih – ISIO**, kjer

lahko odrasli dobijo vse odgovore na vprašanja v zvezi z izobraževanjem.

- Vsi Centri VŽU so v svojih regijah vzpostavili več **Točk vseživljenjskega učenja (TVŽU)**, ki so namenjene predvsem organiziranemu samostojnemu učenju s pomočjo računalnika, interneta in multimedijских gradiv. Udeležencem je na voljo široka paleta učnih gradiv za učenje tujih jezikov, računalništva ter s številnih drugih področij za osebno ali poklicno rast in razvoj (zdrav življenjski slog, podjetništvo, kultura, šport ...). Pomoč in podporo pri samostojnem učenju, iskanju gradiv in načrtovanju učnega napredka udeležencem ponujajo usposobljeni mentorji in svetovalci.
- Centri VŽU imajo tudi vzpostavljene **spletne portale**, ki omogočajo brezplačen dostop do gradiv za samostojno učenje, ponujajo različne informacije o dejavnostih in aktivnostih v okviru CVŽU ter možnosti zastavljanja vprašanj v zvezi z izobraževanjem, zaposlovanjem ipd.; **vsebine izobraževanj**, ki se ponujajo v okviru CVŽU-jev so različne, npr. s področja **podjetništva, zaposlovanja, računalništva, osebno-stnega razvoja, komunikacije, zdravja idr.**

CVŽU – Centri vseživljenjskega učenja

• CVŽU Dolenjska	www.cvzu-dolenjska.si
• CVŽU Gorenjska	ucenje.cvzu-gorenjske.si
• CVŽU Koroška	www.cvzu-koroska.si
• CVŽU Ljubljanske urbane regije - LUR	www.cvzu-lur.si
• CVŽU Notranjsko-Kraške regije	www.cvzu-krasno.si
• CVŽU Obalno-Kraške regije	www.ok-tocka.si
• CVŽU Podravje	www.cvzu-podravje.si
• CVŽU Pomurje	www.cvzu-pomurje.si
• CVŽU Posavje	www.cvzu-posavje.si
• CVŽU SAŠA	www.vzu.si
• CVŽU Savinjska	www.cvzu-savinjska.si
• CVŽU Severne Primorske	www.lung.si
• CVŽU Zasavje	cvu.gess.si
• CVŽU Zgornje Podravske	www.cvzu-zgornjepodravje.si

- Pod okriljem Centrov VŽU so ponekod vzpostavljena informativna mesta ali kotički **Centra za informiranje in poklicno svetovanje (CIPS)**, ki se osredotočajo na **poklicno svetovanje**, Borze znanja, ki ponujajo najaktualnejše informacije o ponudbi in povpraševanju po najrazličnejših znanjih in mobilne svetovalne službe.

Centri VŽU na svojih točkah organizirajo **delavnice in izobraževanja** za aktivno državljanstvo, motivacijske delavnice za spodbujanje e-učenja, podjetniške

delavnice, okrogle mize, posvete, prireditve ter druge dejavnosti in aktivnosti, ki so namenjene spodbujanju in razvoju kulture vseživljenjskega učenja na vseh ravneh družbenega življenja in za vse ciljne skupine.

Vse dejavnosti CVŽU-jev so **brezplačne** in odprte za vse, ki iščejo nove, drugačne poti do znanja in se zavedajo pomena učenja za življenje. **Naslove spletnih portalov**, kjer je predstavljena dejavnost vsakega od 14 CVŽU-jev, **najdete v spodnjem okvirčku.**

Franja Centrih
Svetovalno središče Žalec

Ko se odločate za nadaljnje izobraževanje, obiščite svetovalno središče

Odločitev odraslega za izobraževanje ni lahka. Kot svetovalka v izobraževanju odraslih se srečujem z udeleženci, ki se med seboj razlikujejo po doseženi formalni izobrazbi, izkušnjah iz prejšnjega izobraževanja, sposobnostih in drugih lastnostih, ki so pomembne za učenje. Ovir na poti ni malo.

Na njihovo pripravljenost za učenje zagotovo vplivata družbeni položaj in socialno okolje, v katerem prebivajo. Izobraževalna ponudba je v večini primerov namenjena tistim odraslim, ki imajo več kot temeljno izobrazbo in se zavedajo pomena stalnega izobraževanja. Veliko odraslih brez izobrazbe se zaradi različnih dejavnikov, kot so denimo slabe izkušnje s predhodnim izobraževanjem, samoiniciativno verjetno ne bo vključilo v krajša neformalna izobraževanja, še manj pa v daljša, za pridobitev stopnje izobrazbe. Zato se tudi njihova motivacija za nadaljnje vključevanje v proces izobraževanja razlikuje. Motivacija je namreč tista sila, ki spodbudi ljudi, da se vključijo v izobraževalni program in da v njem vztrajajo do zaključka.

Vključevanje v izobraževanje je za odraslega velika odločitev in korak. Pri vključitvi v izobraževalni proces se soočijo s precejšnjimi ovirami, kot so finančne, zdravstvene težave, težave s prevozom, pomanjkanje časa in podobno. Vendar je danes, kljub ne najbolj rožnati situaciji na trgu dela, še vedno veliko ljudi pripravljeno porabiti svoj čas, da bi dosegli višji nivo izobrazbe ali boljše usposobljenost.

Dejavniki, ki vplivajo na motiviranost za izobraževanje, so lahko notranji, kot so potrebe, pričakovanja, vrednote, ali pa zunanji, denimo spol, starost, zaposlitveni status. Pomembno je, da se vsak svetovalec v izobraževanju odraslih zaveda različnih dejavnikov

Pregled vseh aktualnih možnosti izobraževanja odraslih si lahko ogledate na spletni strani: pregled.acs.si

in ovir, ki imajo vpliv na motivacijo za učenje in izobraževanje ter odraslim pomaga pri odstranjevanju teh ovir in jih spodbuja k pozitivnemu vrednotenju izobraževalnih aktivnosti. K večji motiviranosti pripomorejo tudi krepitev samopodobe, optimalno in natančno zastavljanje ciljev ter kakovostno povratno informiranje.

Menim, da je naloga svetovalca v izobraževanju odraslih izrazito spodbujajoče naravnana. Pomembno je, da odrasle na njihovi izobraževalni poti spremljamo, po potrebi motiviramo in jim prisluhnemo, če naletijo na težave. Zato si vedno vzamemo dovolj časa za vsakega, ki pride k nam. In vsak uspešen zaključek izobraževalne poti odraslega, ki je bil pri nas, delno občutim tudi kot svoj lasten uspeh, kar mi kot svetovalki zmeraj znova daje nov elan za nadaljnje delo.

Uspehi udeležencev so tudi zame motivacija za lastno spopolnjevanje in nenehno izobraževanje na področju svetovanja. Gre za nikdar zaključen proces, in tega se zavedamo vsi, ki se s tovrstno dejavnostjo ukvarjamo. Tudi sami smo v procesu vseživljenjskega učenja, ga pomagamo ustvarjati, širimo njegov smisel in ga tudi udeležujemo. Naše delo je pomagati ljudem, zato smo v službi vsakega posameznika, ki nas potrebuje.

Mateja Hlupič
Svetovalno središče Ptuj

Svetovalna podpora med izobraževanjem

Odrasli se na svetovalna središča za izobraževanje odraslih najpogosteje obračajo pred vključitvijo v izobraževanje, saj mnogi potrebujejo dodatne spodbude in pomoč pri odločitvi za izobraževanje. Premalo odraslih pa ve, da so **vrata svetovalnih središč za njih široko odprta tudi po tem, ko se predavanja in prvi izpiti že začnejo.**

Odrasli lahko med izobraževanjem v svetovalnih središčih dobijo podporo ob različnih težavah in ovirah. Najpogosteje se odločijo za obisk svetovalnih središč zaradi reševanja osebnih težav ali pomoči pri oblikovanju osebnega izobraževalnega načrta, kadar iščejo informacije o možnostih sofinanciranja izobraževanja in potrebujejo pomoč pri izpolnjevanju prijavnih obrazcev na razpise za sofinanciranje izobraževanja.

Osebni izobraževalni načrt in reševanje osebnih težav

Za odrasle, ki se odločijo za izobraževanje, to velikokrat pomeni, da se bodo službenim in družinskim obveznostim zdaj pridružile še šolske obveznosti. Čeprav se za izobraževanje večinoma odločajo premišljeno, motivirano in z jasnimi cilji, pa je tempo življenja vendarle hud. Večina odraslih se uspešno spopada z novim načinom življenja, nekateri pa tudi obupajo ali pregorijo. Svetovalci v svetovalnih središčih lahko v takšnih primerih veliko pomagamo. Predvsem smo dobri poslušalci, saj vemo, da marsikom pomaga že to, da uspe ubesediti tisto, kar mu leži na duši, in da ga nekdo posluša, razume ter pomaga poiskati rešitve. Znamo tudi spodbujati in usmerjati posameznika k ciljem, ki si jih je postavil, zato skupaj velikokrat izdelamo osebni izobraževalni načrt, s katerim odraslemu pomagamo nadoknaditi zamujene izpite oz. bolj natančno opredeliti obveznosti, ki ga pripeljejo do cilja.

Sofinanciranje odraslih in povračila šolnin

Svetovalna središča za izobraževanje odraslih smo se aktivno odzvala na aktualno Javno povabilo k prijavi

za sofinanciranje šolnin za zmanjševanje izobrazbenega primanjkljaja, ki ga je konec letošnjega januarja objavil Javni sklad za razvoj kadrov in štipendij RS (več na spletnem naslovu: www.sklad-kadri.si). V svojih lokalnih okoljih smo promovirali možnost sofinanciranja, pripravljali predstavitve, predvsem za tiste odrasle, ki so že vključeni v izobraževanje, ter jim pomagali pri izpolnjevanju prijavnega obrazca in pošiljanju prijave. V svetovalnih središčih spodbujamo odrasle, da sami izpolnijo svojo vlogo, in da se lotijo elektronskega obrazca, čeprav niso večji dela z računalnikom, po principu, da vaja dela mojstra in da pozitivna izkušnja odpravlja stereotipe in predsodke do računalnikov.

Premagovanje učnih težav

Odrasle, ki se odločijo za izobraževanje, že ob vpisu velikokrat skrbijo, da učenja ne bodo zmogli. Nekateri imajo slabe izkušnje iz rednega šolanja, pri drugih je od rednega šolanja preteklo že veliko časa, na splošno pa so močno prisotni stereotipi, da sposobnosti za učenje z leti upadajo. Večina odraslih se na koncu brez težav spopada z učnimi izzivi. Nekateri pa se vendarle težje znajdejo. Vzrok slabših učnih rezultatov pri njih nista nesposobnost ali starost, pač pa prej pomanjkljive učne navade in strategije, nepoznavanje svojega zaznavnega in učnega stila, pomanjkanje časovnega načrtovanja, lahko tudi slaba pripravljenost na izpite, težave z motivacijo... **Svetovalna središča za izobraževanje odraslih ponujamo veliko podpore odraslim, ki bi želeli izboljšati svoje učne navade in strategije.** Ena od teh je osebni razgovor, v katerem se skupaj z odraslimi pogovorimo o vzrokih težav, včasih se pri tem izpolni tudi kakšen vprašalnik, ki ponudi možne rešitve za uspeh pri učenju. Večina svetovalnih središč ponuja tudi različne krajše **delavnice**, na katerih se teme, povezane z učenjem, obravnavajo v skupini. Pri tem udeleženci izmenjujejo svoje izkušnje in skozi izkustveno učenje spoznajo svoje potenciale in iščejo poti, ki jih bodo pripeljale k boljšemu uspehu. Včasih pa koga usmerimo tudi na učno pomoč, ki jo nudijo izkušeni mentorji za določene predmete oz. vsebine učenja.

V svetovalnih središčih ugotavljamo, da odrasli ne vedo, da lahko tudi v zrelih letih izboljšajo učne strategije. Včasih za izboljšanje učnih strategij niti ni potrebno veliko, morda namig, morda izkušnja nekoga drugega, lahko tudi zgolj razmislek o lasnih načinih učenja. Razlike v rezultatih in kakovosti znanja pa so po izkušnjah svetovalcev in izobraževalcev odraslih lahko zelo velike. Zato povabljeni, da se udeležite delavnic za izboljšanje strategij učenja in dvig motivacije za učenje.

Valentina Uran
Svetovalno središče Zasavje

Od 15. septembra do 14. oktobra 2011 je odprt **razpis za priznanja Andragoškega centra Slovenije (ACS)** za promocijo učenja in znanja. Od leta 1997 smo jih podelili že 174 in prav vsi dobitniki s svojimi zgodbami navdihujejo mnoge. Preberete in ogledate si jih lahko na strani tvu.acs.si/priznanja/dobitniki. Vabimo vse, ki v svojem okolju prepoznate posameznika, skupino ali ustanovo, ki je z lastnim učenjem ali strokovnim delom lahko zgled drugim, da ga/jo predlagate za priznanje. Več informacij o razpisu vam je na voljo na naslovu tvu.acs.si/priznanja ali na ACS (01 5842 560).

Poti do uspešnega učenja so lahko različne

V programe izobraževanja odraslih za pridobitev formalne izobrazbe se običajno vključijo posamezniki, ki so v preteklosti zaradi različnih razlogov opustili redno formalno izobraževanje. Pogosto tudi zato, ker je bilo ocenjeno, da kot učenci niso perspektivni. Odrasli s takšnimi izkušnjami zelo neradi ponovno sedejo v šolske klopi, še težje za knjigo, saj s seboj nosijo negativno učno izkušnjo in okrnjeno samopodobo. Čutijo se preprosto »nenadane za učenje«. Pri tem pa pozabljajo, da so se, odkar so šolske torbe zagnali daleč izpred oči, naučili opravljati določene naloge v službi, morda vzgajati in skrbeti za otroke, obdelovati vrt, voziti avto, kuhati slastne jedi, plesati, uporabljati računalnik in mobitel ..., kar dokazuje, da so za učenje prav tako sposobni kot ostali, le da se morda učijo na drugačen način, kot so jim ga vsiljevali v šoli. Vsakdo ima namreč samosvoj način delovanja možganov in zato tudi lasten način učenja. Takšno učenje je naravno, pri njem uporabljamo vse čute in smo popolnoma sproščeni. Formalno učenje pa pogosto temelji le na delu s knjigo in poslušanju predavanj. Zanj se moramo usposobiti, vendar tega običajno nismo deležni.

V svetovalnih središčih, kjer promoviramo in spodbujamo vseživljenjsko učenje, smo si zadali nalogo, da ljudem približamo dejstvo, da je uspešno učenje večina, ki jo lahko usvojimo, izpopolnimo in negujemo skozi celotno življenje. To naše poslanstvo uresničujemo z raznovrstno ponudbo brezplačnih delavnic na temo učenja

učenja. Udeleženci delavnic lahko med drugim spoznajo, da imajo za učenje na voljo kar osem inteligenc, ugotovijo, kakšen zaznavni stil imajo in se seznanijo z učnimi tehnikami, prilagojenimi posameznemu stilu, prepoznajo lastna prepričanja o učenju in strategije, kako lahko negativna stališča spremenijo; naučijo se ohranjati motivacijo za učenje ter kako okrepiti spomin in pomnjenje, spoznajo tehnike sproščanja, tehnike in strategije hitrega branja, osnovna pravila za oblikovanje in smiselno uporabo miselnih vzorcev, odkrijejo, kako se uspešno pripraviti za izpit ... in usvojijo še veliko drobnih zvijač, s pomočjo katerih lahko učenje postane ne le bolj uspešno, temveč celo zanimivo in prijetno.

Tovrstne delavnice seveda niso namenjene le tistim s težavami pri učenju. Prav vsi lahko namreč veččino učenja vseskozi izpopolnjujemo in dopolnjujemo. Z razvojem znanosti o delovanju možganov in vedno novimi študijami možganskih sposobnosti, imamo praktično iz dneva v dan na voljo vedno nova spoznanja in metode, s katerimi lahko vsakdo koristno obogati svoj nabor učnih navad. Naše možgane si lahko predstavljamo tudi kot zelo zapleten in osupljivo zmogljiv računalnik, ki za učinkovito delovanje potrebuje prave programe. In prav te programe skušamo predati udeležencem na delavnicah, ki jih organiziramo v svetovalnih središčih za izobraževanje odraslih.

Erika Švara

Svetovalno središče Postojna

Ema Rajgl – Zagožen:

Izjava

Izguba službe. Nočna mora. Ne daj se. Pozabi na preteklost. Nisi prva in ne zadnja, ki si ostala brez službe. Glavo pokonci, ne oklevaj. Živi za sedanjost in boljše prihodnost. Delovna doba se povečuje. Še 25 let. Razmišljaj pozitivno! Samo pozitivne misli te pripeljejo do cilja. Ukrepaj!

Sreča v nesreči. Ko sedaj razmišljam, če ne bi izgubila službe, bi stagnirala, otopela. Služba je bila kot dnevna rutina, kjer ti možgani dobesedno zakrnijo. Z izgubo službe se je zame odprlo novo obdobje v življenju. Vključila sem se v delavnico UŽU – Most do izobrazbe, se pogovorila s svetovalko v Svetovalnem središču Velenje, spoznala nove ljudi, prijatelje, pridobila nova znanja, veččine. Navsezadnje sem se vključila v program srednjega strokovnega izobraževanja Predšolska vzgoja na LU Velenje, z namenom doseči cilj, da postanem izvrstna vzgojiteljica predšolskih otrok, kar me tudi veseli in v kar tudi ne

dvomim. Izguba službe zame ni pomenila konec sveta, nasprotno, vzbudila je v meni nov izziv, spoznati nova področja, dejavnosti, okolja ... Skratka, svet se je zame začel na novo odpirati. Srečna sem, da sem zbrala toliko poguma, volje in odločnosti. Brezposelni, ne zapirajte se vase. Ne glejte vse črno. Razmišljajte pozitivno! Ukrepajte! Vključite se v različne dejavnosti, družite se, kajti samota vodi v depresijo in obup. Čim prej poskrbite zase, kajti nihče drug ne bo poskrbel za vas, če ne boste sami. Izobraževanje je pot do uspeha. Ne podcenjujte svojih sposobnosti. Zberite pogum. Znanje je ključ do uspeha in zadovoljstva. Odločitev je v vaših rokah. Pa srečno!

Novosti v formalnem srednješolskem in višješolskem izobraževanju odraslih

Konec junija je izšel **Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2011/2012** - www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/odrasli/Vpis/Razpis_2011_2012.pdf, v katerem so objavljeni tako programi nižjega in srednjega poklicnega, srednjega tehniškega oz. strokovnega izobraževanja, poklicno-tehniškega izobraževanja odraslih kakor tudi enoletni programi poklicnih tečajev. Razpis ponuja najosnovnejše podatke o tem, kakšna je ponudba programov po regijah in tudi po tipu izobraževalnih ustanov na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja odraslih.

Praksa kaže, da se nemalokrat **triletni programi srednjega poklicnega izobraževanja** v različici izobraževanja odraslih izvedejo v dveh šolskih letih; programi **štiriletnega srednjega strokovnega izobraževanja** pa praviloma v treh šolskih letih. Število let izobraževanja je odvisno tudi od predhodne izobrazbe odraslega in njegovega izdelanega individualnega izobraževalnega načrta.

Za odrasle z zaključeno štiriletno srednjo šolo ali vsaj z zaključenim zadnjim letnikom programa srednjega strokovnega izobraževanja in tudi za tiste, ki imajo zaključen četrti letnik gimnazije in niso opravili mature, so zanimivi **programi poklicnih tečajev**, ki omogočajo spremembo poklica v enem samem šolskem letu. Vključitev v poklicni tečaj omogoča pridobitev predvsem novih strokovnih znanj. V zadnjih letih je bilo največ zanimanja za program poklicnega tečaja Predšolska vzgoja in Ekonomski tehnik (še druge programe najdete v zgoraj navedenem Razpisu). Drugo možnost ponuja **maturitetni tečaj, ki omogoča** pripravo na opravljanje splošne mature. Poleg tega pa osebe, ki so ali bodo v letu,

Nekaj spodbudnih misli:

Ni popolnost končni cilj, smisel življenja je nikoli zaključen proces izpopolnjevanja, zorenja in zlahatnjevanja. (John Dewey)

Nihče ne ve, kaj zmore, dokler ne poskusi. (Publius Sirus)

Drobne priložnosti so pogosto začetki velikih podvigov. (Demosten)

v katerem bodo opravljale splošno maturo, dopolnile najmanj 21 let, lahko pristopijo k opravljanju le-te brez obiskovanja maturitetnega tečaja ali drugih programov izobraževanja.

Odrasli z zaključeno triletno srednjo poklicno šolo pa lahko nadgradijo stopnjo izobrazbe v t.i. dveletnih **programih poklicno-tehniškega izobraževanja**, ki so v razpisu označeni s kratico PTI. Posebnost le-teh je, da je kot vpisni pogoj navedena določena smer poklicne izobrazbe, v nekaterih primerih pa je navedeno tudi število let delovnih izkušenj, ki jih posameznik, ki se vpisuje, mora že imeti. V praksi izobraževanja odraslih se med PTI programi najpogosteje izvaja Ekonomski tehnik, čedalje večje povpraševanje pa zaznavamo tudi za program Gastronomija, Logistični tehnik, Strojni tehnik ipd. Tako za programe triletnega srednjega poklicnega izobraževanja kot za programe štiriletnega srednjega strokovnega in tudi dveletnega poklicno-tehniškega izobraževanja pa velja, da je za vpis pri nekaterih potrebno izpolnjevati določene zdravstvene zahteve in je za to potrebno predložiti zdravniško potrdilo ali celo opraviti preizkus posebnih nadarjenosti znanja oziroma sposobnosti.

Prenovljeni srednješolski programi omogočajo tudi možnost pridobitve **nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK)**, in to celo v primerih, ko posameznik formalnega šolanja ne zaključi v celoti. Posamezni izobraževalni programi namreč določajo, kateri strokovni moduli omogočajo potrditev poklicnega znanja pred komisijo za nacionalne poklicne kvalifikacije. NPK namreč predstavlja formalno priznano usposobljenost, ki je potrebna za opravljanje določenega poklica. Zajeten seznam 190-ih različnih programov priprav na preverjanje in potrjevanje NPK-jev je objavljen na zadnjih straneh navedenega novega razpisa za vpis odraslih v š.l. 2011/2012.

Odrasli, ki so šolanje zaključili s splošno maturo, poklicno maturo (ali zaključnim izpitom oz. diplomom pred letom 2002) in tudi tisti, ki so opravili mojstrski, delovodski oz. poslovodski izpit - in imajo obenem tri leta delovnih izkušenj ter opravljen preizkus znanja iz slovenščine in matematike ali tujega jezika na ravni poklicne mature, - lahko z izobraževanjem nadaljujejo **na ravni višjega strokovnega izobraževanja**. Ob tem je potrebno poudariti, da se za vpis v nekatere višješolske programe zahteva še opravljen preizkus posebne nadarjenosti oziroma psihofizične sposobnosti. Razpis za vpis v višje strokovno izobraževanje je izšel februarja 2011 (spletni

naslov razpisa najdete v okvirčku). Na spletni strani Ministrstva za šolstvo in šport lahko najdete informacijo o 28-ih različnih višješolskih strokovnih programih. Programi se tudi kot izobraževanje odraslih praviloma izvedejo v dveh študijskih letih. Diploma višje strokovne šole pomeni raven izobrazbe 6/1. Njihova zanimivost je predvsem ta, da so programi izrazito praktično usmerjeni in da so nastali iz kadrovskih potreb gospodarstva.

Če imate kakršnokoli vprašanje, povezano z možnostmi vpisa v srednje ali višje šolsko izobraževanje odraslih, se lahko obrnete na vam najbližje svetovalno središče za izobraževanje odraslih (kontakti so navedeni na zadnji strani tega časopisa) ali se neposredno oglasite na izbrani izobraževalni organizaciji (kontakte najdete v navede-

nih razpisih). V vseh navedenih organizacijah vam lahko posredujejo tudi informacije o možnostih sofinanciranja izobraževanja v predstavljenih programih izobraževanja.

Alenka Sagadin Mlinarič
Svetovalno središče Maribor

Koristni spletni naslovi za programe srednješolskega in višješolskega izobraževanja odraslih:

- seznam novih in prenovljenih srednješolskih programov je objavljen na portalu Ministrstva za šolstvo in šport: portal.mss.edus.si/msswww/programi2011/programi/index.htm

- novosti v šolskem letu 2011/2012: portal.mss.edus.si/msswww/programi2011/programi/novosti.htm

Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2011/2012: www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/odrasli/Vpis/Razpis_2011_2012.pdf

- Razpis za vpis v višjestrokovno izobraževanje v študijskem letu 2011/2012: www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/vs/vpis/11/Razpis_visje_2011_besedilo.pdf

- odprto javno povabilo Javnega sklada za razvoj kadrov in štipendij za možnost povračila stroškov že plačane šolnine srednješolskega izobraževanja: www.skladkadri.si/si/razpisi-in-objave/naslovnica/razpis/n/sofinanciranje-solnin-izobrazevanje-odraslih-2007-2013-107-jp

Lidija Kovačič:

Izjava

Kar nekaj časa me je spremljala želja, da bi se izšolala za nek poklic, vendar bi morala prej zaključiti osnovno šolo (8. in 9. razred). V letu 2010 sem se opogumila in se vpisala. Sicer sem bila motivirana in trdno odločena redno opravljati vse obveznosti, a glede na to, da je minilo že kar nekaj let, odkar sem nazadnje sedela v kaki učilnici, sem se znašla v čisto novem okolju. Predvsem pa ugotovila, da izobraževanje odraslih poteka precej drugače, kot smo vajeni iz redne šole, zato so me obhajali dvomi in negotovost. Na srečo me je takoj dobila v roke prijazna svetovalka, ki me je seznanila s potekom izobraževanja odraslih, opozorila me je na prednosti in pasti takega pristopa in mi podrobno predstavila vse oblike brezplačne podpore, ki

sem jih lahko deležna v času šolanja. Ti začetni napotki za prve korake in zavest, da se imaš kam obrniti po pomoč, če se na izobraževalni poti pojavijo ovire, je bila zame zelo dragocena. V svetovalno središče sem tako rada zahajala po kak nasvet ali samo, da bi »poročala« o svojem napredku. S spoznanjem, da se z odločenostjo, vztrajnostjo in kančkom podpore zmore marsikaj, se za to jesen že pogumno oziram po vpisu v srednje poklicno izobraževanje.

Novosti v visokošolskem izobraževanju odraslih

Novosti v visokošolskem izobraževanju prinaša t. i. Bolonjska deklaracija. Prinaša nove in prenovljene študijske programe, nov sistem študija (stopenjsko, vsebinsko, didaktično), enoten evropski visokošolski prostor s sistemom primerljivih diplom, večjo mobilnost (lažji prehodi med različnimi programi, stopnjami ter študijem v Evropski skupnosti), hitrejšo pot zaključka študija in s tem lažjo zaposljivost doma in v Evropski skupnosti.

Tristopenjski študij

Visokošolski študij je razdeljen na tri stopnje: diplomska, magistrska in doktorska stopnja. Diplomaska stopnja (1. stopnja) je razdeljena na visokošolski strokovni program in univerzitetni program. Namenjena je pridobivanju veščin in znanj, pomembnih za uspešen vstop v svet dela. Obe vrsti študijskega programa trajata tri leta (razen izjem). Krajši študijski programi pomenijo hitrejšo pot do zaposlitve. Magistrski študij (2. stopnja) traja dve leti (razen izjem). Namenjen je nadaljnjemu poglobljanju študija 1. stopnje ali dopolnitvi znanja z drugim področjem študija (kombinacija disciplin). Diplomant 2. stopnje je pripravljen za vstop na trg dela ali za nadaljevanje študija in samostojno raziskovanje na doktorski ravni (3. stopnja).

Prehodnost med programi in stopnjami

Med programi in stopnjami je možna sprememba študija na isti stopnji. Možna je prehodnost med višješolskimi programi in programi 1. stopnje kot tudi prehod na drugo študijsko področje na višji stopnji, ob upoštevanju meril za prehodnost. V primeru, da študent želi po prvi stopnji zamenjati strokovno področje, lahko fakulteta za vstop na 2. stopnjo zahteva do največ 60 KT (kreditnih točk) diferencialnih obveznosti, torej eno dodatno leto študija.

Vpis na univerzitetne programe tudi s poklicno matura in 5. predmetom

Veliko visokošolskih zavodov v šolskem letu 20011/2012 ponuja možnost vpisa na univerzitetne študijske programe 1. stopnje kandidatom, ki so zaklju-

čili izobraževanje s poklicno matura in opravljenim 5. predmetom v okviru splošne mature.

Novosti v Razpisu Univerze v Ljubljani, Univerze v Mariboru, Univerze na Primorskem, Univerze v Novi Gorici in samostojnih visokošolskih zavodov za vpis v študijskem letu 2011/2012

V Razpisu so poleg informacij za vpis v koncesionirane (pridobljeno soglasje s strani države) dodiplomske študijske programe, objavljene tudi informacije za vpis v nekoncesionirane dodiplomske študijske programe zasebnih samostojnih visokošolskih zavodov. Za te študijske programe, tako za redni kot za izredni študij, se plačuje šolnina.

Pogosta vprašanja

Ali obstaja starostna omejitev za vpis v redne in izredne visokošolske študijske programe? Za vpis v redne ali izredne visokošolske študijske programe ni starostne omejitve.

Ali se lahko tudi zaposleni kandidat prijavi za redni študij? Zaposleni kandidat se lahko prijavi za redni študij, vendar kot zaposleni nima pravic, ki izhajajo iz statusa študenta.

Kolikokrat se lahko ponavlja en študijski letnik? Študent lahko enkrat v času študija ponavlja letnik ali spremeni študijski program ali smer v rednem načinu študija, potem se lahko izobražuje samo v izrednem načinu študija.

Mojca Sikošek
Svetovalno središče Ljubljana

Več informacij o visokošolskih programih in fakultetah je na spletni strani:

www.vpis.uni-lj.si

Priznavanje in vrednotenje predhodno pridobljenega znanja in izkušenj odraslih

Vrednotenje in priznavanje že pridobljenega znanja in izkušenj odraslih je eden izmed ključnih ukrepov, ki podpirajo uresničevanje koncepta in strategije vseživljenjskega učenja. Priznavanje omogoča, da se ovrednoti in prizna vse znanje, ne glede na to, v katerem življenjskem obdobju in na kakšen način je bilo pridobljeno. S tem je omogočena večja **učinkovitost izobraževalnega sistema**.

Hkrati za posameznika pomeni, da lahko v **krajšem času pridobi določeno izobrazbo ali kvalifikacije**. To pa je motivacijski dejavnik za nadaljnje vključevanje v programe izobraževanja in učenja, saj zagotavlja, da so ti pripravljeni tako, da upoštevajo predhodne izkušnje, znanja in spretnosti učečega. Omogoča tudi večjo **fleksibilnost pri zaposlovanju na trgu dela** in pri nadaljnjem razvoju poklicne in osebne kariere odraslega.

Organizacije, ki so vpete v postopke vrednotenja, morajo posameznikom, ki se prostovoljno odločijo za vključitev v postopek, zagotoviti podporo oz. ustrezno **informiranje in svetovanje** oziroma vodenje, ob tem pa morajo spoštovati njihovo zasebnost. Skozi proces vrednotenja **se identificirajo in ovrednotijo** vsi dosežki oziroma kvalifikacije posameznika, ne glede na to, kje (v šolskem sistemu ali zunaj njega) in na kakšen način (z izobraževanjem, z delom, s prostovoljskimi in prostočasnimi dejavnostmi) so bile dosežene.

Proces vrednotenja in priznavanja že pridobljenega znanja, spretnosti in kompetenc poteka po vnaprej določenih standardiziranih postopkih in ima tri glavne faze:

1. ugotavljanje/identificiranje znanja,
2. ovrednotenje,
3. priznavanje, če le-to sistem omogoča.

V procesu vrednotenja in priznavanja predhodno pridobljenega znanja se uporabljajo različna orodja in pripomočki. Eden izmed njih je tudi elektronski portfolijo (e-Portfolijo). Gre za zbirno mapo v elektronski obliki, v kateri so na enem mestu sistematično **zbrana dokazila** o znanju in izkušnjah, dosežkih in sposobnostih posameznika, pridobljenih s formalnim, neformalnim in priložnostnim učenjem ali z delovnimi in življenjskimi izkušnjami. Elektronski portfolijo vsak posameznik lahko samostojno ali ob pomoči svetovalca nadgrajuje in uporablja v različne namene. Na ta način naredijo svoje **znanje bolj vidno**, se ga bolj zavedajo in si potrdijo, da **vsaka izkušnja šteje**.

Status udeleženca izobraževanja odraslih

Odrasli si ob vpisu v izobraževalne programe pridobijo **status udeleženca v izobraževanju odraslih**. S tem statusom si pridobijo pravico do strokovno organiziranega izobraževanja in do drugih pravic, določenih z Zakonom o izobraževanju odraslih (Uradni list RS, št. 110/2006). Za udeležence izobraževanja odraslih, ki se izobražujejo po javno veljavnih programih osnovnošolskega, poklicnega, srednjega in višjega strokovnega izobraževanja in so mlajši od 27 let, je pomembna določba zakona, v katerem njihove pravice izenačuje s pravicami dijakov. Tako imajo ti udeleženci pravico do zdravstvenega varstva iz obveznega zdravstvenega zavarovanja in pravico do drugih ugodnosti ter pravic (na primer: prevozi, štipendiranje, opravljanje začasnih ali občasnih del prek pooblaščenice organizacije za posredovanje dela) v skladu s posebnimi predpisi. Pogoj za koriščenje teh pravic pa je, da niso ali v delovnem razmerju, ali prijavljeni kot brezposelne osebe ali se ne izobražujejo v skladu s predpisi o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti. Omenjene pravice je mogoče uveljavljati do dopolnjenega 27. leta starosti. Status udeleženca odraslih pa preneha, ko udeleženec uspešno konča izobraževanje ali z izpisom iz tega izobraževanja.

V letu 2011 v Centru vseživljenjskega učenja Gorenjska skozi postopek ugotavljanja in vrednotenja neformalno pridobljenih znanj in izkušenj spremljamo skupino desetih zaposlenih v podjetju Savatech d.o.o.. Za to ciljno skupino smo se odločili, ker v Sloveniji ni formalnega izobraževalnega programa, v katerem bi si lahko delavci s področja gumarstva pridobili javno veljavno listino. Tako bodo svojemu bogatemu znanju in izkušnjam, ki so si jih pridobili po neformalni poti, lahko dali tudi večjo veljavo.

Tanja Sovulj in Lea Zlodej
Svetovalno središče Gorenjska

V Sloveniji je možnost priznavanja in potrjevanja že pridobljenega znanja in izkušenj, že uveljavljena v sistemu pridobivanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij – NPK. Natančen seznam vseh NPK in druge informacije o postopku pridobivanja NPK, ponuja spletna stran www.nrpslo.org.

Pomoč brezposelnim v svetovalnih središčih

Iškanje zaposlitve je pogosto težavno, saj lahko vzame kar nekaj časa in energije, da prinese pozitivne rezultate. Velikokrat si brezposelni postavljajo vprašanja: ali je prijava dobro napisana; kje lahko poiščem razpise za prosta delovna mesta; kateri načini iskanja zaposlitve so najbolj učinkoviti; katera znanja potrebujem, da bom konkurenčen na trgu delovne sile; kje se lahko teh znanj naučim ... Vsi iščejo odgovore z istim ciljem - čim prej najti zaposlitev, da lahko rešijo svoje socialne in finančne stiske. Dandanes imamo na voljo različne vire brezplačne pomoči, za katere pa mnogokrat ne vemo.

Več informacij o možnostih zaposlovanja in razvoja kariere, najdete na spletnih straneh:

- Zavoda RS za zaposlovanje: www.ess.gov.si
- spletnem portalu e-svetovanje: apl.ess.gov.si/eSvetovanje
- spletnem portalu »mojaizbira«: www.mojaizbira.si
- EURES - evropski portal za zaposlitveno mobilnost – www.ess.gov.si/eures

Skoraj polovica vseh strank našega svetovalnega središča se obrne k nam za pomoč pri iskanju zaposlitve. V zaposlitvenem kotičku pogosto, poleg zaposlitvenega cilja, odkrivamo skupaj s stranko tudi izobraževalni cilj

Zaposlitveni kotiček deluje na sedežu Svetovalnega središča Novo mesto v prostorih RIC-a ter na dislokacijah. Svetovalka pomaga brezposelnim pri premagovanju ovir, na katere naletijo pri iskanju zaposlitve in jih seznanja z veščinami sodobnega iskanja zaposlitve (pisanje vlog in ponudb za zaposlitev, priprava na razgovor, europass življenjepis, pomoč pri pošiljanju elektronske pošte ...). Na voljo je dostop do računalnika s prenosnim tiskalnikom, časopisov, telefona, imenikov in ostalih gradiv, ki pomagajo pri iskanju zaposlitve. Poleg individualnega svetovanja izvajamo tudi skupinske delavnice.

in ji tako pomagamo pri odločanju za nadaljnje izobraževanje. Nemalokrat ugotovimo, da je za pridobitev zelene zaposlitve potrebno pridobiti določene formalne pogoje (npr. izobrazba, strokovni izpit, nacionalna poklicna kvalifikacija, različni izpiti ipd.). Stranke usmerjamo tudi v pridobivanje veščin, ki jih lahko s pridom uporabijo na različnih delovnih mestih, kot so znanja računalništva, jezikov, programi za dvig ravni pismenosti Seznanimo jih tudi z informacijami o finančnih pomočeh za izobraževanje.

Večina strank se z našo pomočjo vključi v vsaj enega od naštetih programov in oblik izobraževanja. Le-tem pa stojimo ob strani tudi med samim izobraževanjem s podporo pri odpravljanju težav pri učenju in drugih težav, ki jih ovirajo na poti do cilja.

Mnogo strank prihaja ponovno v svetovalno središče, saj le z dolgotrajnejšo pomočjo iskalcem zaposlitve lahko vlijemo voljo do izobraževanja in pridobivanja funkcionalnih znanj ter jih opremimo z veščinami, ki so potrebne za uspešen prodor na trg delovne sile. Naše izkušnje kažejo, da se stranke v središču počutijo sprejete in so pripravljene spregovoriti o vseh težavah, ki jih pestijo, kar je najboljši temelj, da so korak bližje k izpolnitvi cilja - pridobiti zaposlitve in/ali novega znanja.

Tina Kržišnik
Svetovalno središče Novo mesto

Brezplačni programi izobraževanja za starejše odrasle

Slovenija se je pridružila evropskim državam, v katerih izrazito narašča število ljudi, starih nad 65 let. Do leta 2050 se bo ta delež skoraj podvojil (iz 16% leta 2004 na 30% leta 2050) (www.ec.europa.eu/eurostat). Tretje življenjsko obdobje je dolga doba in prav je, da razmišljamo o tem, kako bodo starejši odrasli preživeli zadnje tretjino svojega življenja. Vitalne starejše osebe v razvitem svetu pomenijo bogastvo, saj so njihovo znanje in izkušnje pomemben del družbenega kapitala.

Izobraževanje odraslih predstavlja pomembno podporno dejavnost pri vključevanju starejših v družbo, ki ima koristi tako za starejše kot tudi za skupnost. Starejši odrasli si z vključitvijo v izobraževanje izboljšujejo tako svoj socialni kot osebni kapital in to vračajo v ožje in širše družbeno okolje.

Med programi, ki jim država namenja sredstva iz državnega proračuna za tretje življenjsko obdobje, so:

- **študijski krožki** (sk.acs.si), ki so zaradi vsebinske prožnosti in načina dela ena izmed najprimernejših oblik izobraževanja za populacijo starejših odraslih,
- **borza znanja** (www.borzaznanja.si), ki po neformalni poti širi najrazličnejše znanje v najširše plasti prebivalstva,
- **središča za samostojno učenje** (ssu.acs.si), ki omogočajo starejšim samostojno učenje s pomočjo IKT in mentorsko podporo.

Vse te podporne dejavnosti so za starejše brezplačne.

Po vsej državi deluje tudi mreža štirinajstih **centrov vseživljenjskega učenja (CVŽU)**, katerih dejavnost je financirana iz sredstev Evropskega socialnega sklada in Ministrstva za šolstvo in šport. Starejši se lahko brezplačno vključujejo v različne dejavnosti, ki jih organizirajo centri za vseživljenjsko učenje s svojimi partnerji na točkah vseživljenjskega učenja ter pridobijo najrazličnejša uporabna znanja, ki jim omogočajo zapolniti prosti čas, spoznati nove ljudi in potešiti željo po novih znanjih. Pri odločitvah za ustrezno izobraževanje so jim v pomoč **svetovalna središča za izobraževanje odraslih** (isio.acs.si).

Starejšim odraslim so namenjeni tudi nekateri programi za dvig ravni pismenosti, ki jih prav tako sofinancirata Evropski socialni sklad in Ministrstvo za šolstvo in šport:

- **usposabljanje za življenjsko uspešnost - razvijamo življenje z učenjem**, namenjen starejšim odraslim, ki si želijo pridobiti znanje in usposobljenost za aktivno in uspešno urejanje svojega življenja in sodelovanje v življenju v skupnosti;
- **računalniška pismenost za odrasle (RPO)**, namenjen začetnikom, ki z vključitvijo pridobijo širša znanja s področja uporabe računalnika oz. računalniških programov s poudarkom na uporabi Word Windows, e-pošte in interneta;
- **digitalno opismenjevanje odraslih (RDO)**, namenjen vsem, ki nimajo izkušenj z računalniško in digitalno tehnologijo in to znanje potrebujejo v vsakdanjem življenju in pri profesionalnem delu;
- **usposabljanje za življenjsko uspešnost – izzivi podeželja**, namenjen prebivalcem podeželja, ki so motivirani za pridobitev temeljnih spretnosti in novih znanj, za izboljšanje svojega ekonomskega in socialnega položaja na podeželju ter za izvajanje dejavnosti na podeželju (osebno dopolnilno delo in dopolnilne dejavnosti na kmetiji).

Starejši se v naštetih programih lahko izobražujejo v okviru univerz za tretje življenjsko obdobje, ljudskih univerz, nevladnih organizacij ter javnih in zasebnih zavodov.

Bernarda Mori Rudolf
Svetovalno središče Koroška

Svetovanje in izobraževanje za gluhe in naglušne

Med ciljnim skupinami dejavnosti informiranja in svetovanja za izobraževanje odraslih **pomembno mesto zasedajo gluhe in naglušne osebe**. Zato je prav, da se svetovalci **seznanimo z značilnostmi in potrebami** te skupine ter da v skladu s tem načrtujemo in izvajamo svetovalno dejavnost, si izmenjujemo izkušnje ter primere dobre prakse.

Branko Gornjec, sekretar Društva gluhih in naglušnih Pomurja, pravi, da gluhoti in naglušnosti nimata dramatičnega zunanjšega videza, imata pa dramatične posledice in sodita med t.i. »skrite invalidnosti«.

Kar deset odstotkov evropske populacije se spopada s prirojenimi, starostnimi ali pridobljenimi okvarami in izgubami sluha. Tako bi naj po 65. letu starosti okvare sluha prizadele več kot četrtnino Evropejcev.

Pravice in status gluhih in naglušnih oseb v Sloveniji ureja Zakon o izenačevanju možnosti invalidov. Med naglušne se uvrščajo osebe z okvaro sluha z 31 ali več odstotkov. Te osebe imajo pravico do tehničnih pripomočkov. Med gluhe pa spadajo osebe z več kot 95% okvaro sluha in imajo pravico do tolmača za znakovni jezik v obsegu 30 ur na leto.

Po raziskavah Zveze društev gluhih in naglušnih je izobrazbena raven gluhih in naglušnih nižja od povprečja, kar posledično pomeni slabše plačana delovna mesta, nižjo življenjsko raven, nižjo socialno vključenost, večjo brezposelnost in socialno izključenost. V regijskem društvu so pred leti z odprtimi rokami sprejeli pobudo o sodelovanju s svetovalnim središčem za izobraževanje odraslih, saj so ugotavljali, da:

- se znanje in izobrazba članov zaradi ovir težje udejanita v zaposlitev,
- so imeli člani omejen dostop do informacij, povezanih s pridobivanjem novih znanj in so se premalo vključevali v vseživljenjsko učenje,
- so IKT veščine idealna priložnost za učenje in komunikacijo,
- je potrebno usposabljanje, učenje in svetovanje prilagoditi članom.

Tako smo skupaj hitro ugotovili, da moramo izobraževalno in svetovalno dejavnost organizirati tako, da bodo aktivnosti potekale v prostorih društva, kjer je na razpolago vsa potrebna pomoč (prevajanje v znakovni jezik, tehnični pripomočki), kjer se člani počutijo varne

in sprejete. Prav tako smo ugotovili, da si **mora tudi svetovalac pridobiti potrebne informacije in veščine za delo in komunikacijo z gluhi in naglušnimi**.

Najprej smo začeli s prilagojenimi tečaji računalništva z naslovom Tudi gluhi se lahko pogovarjamo na daljavo (manjše skupine, usposobljen predavatelj, pomoč tolmača, izvedba programa na sedežu društva). Že sam naslov programa govori o prednostih, ki jih IKT veščine prinašajo gluhim in naglušnim. Tako se je velik del članstva usposobil za osnovno komuniciranje s pomočjo računalniških orodij. Med izvedbo tečaja je bil svetovalac »reden gost« tečajnikov.

Postopoma so se vzpostavljale vezi in zaupanje med člani društva in svetovalcem in danes lahko rečemo, da smo si kot svetovalci v oči članov društva pridobili status osebe, ki lahko pomaga ne samo pri učenju, ampak tudi pri reševanju drugih, z učenjem in izobraževanjem povezanih težav in ovir.

Tečaje in tudi tehnične pripomočke smo začeli predstavljati še v okviru Tedna vseživljenjskega učenja. Predstavljali smo tako dosežke, kot poti za zmanjševanje ovir in težav, povezanih s sluhom. Še posebej pa se zavedamo, da je pomembno **osveščanje tudi slišče večine in informiranje potencialnih članov o možnostih**, ki odpirajo nove poti gluhim in naglušnim.

Alojz Sraka

Svetovalno središče Murska Sobota

Predstavitev projekta

»Most med temo in svetlobo«

Edina tema, ki obstaja, je neznanje ... Slepota je nezmožnost videnja oz. izguba vida. Ni bolezen ali poškodba, temveč njena posledica.

V Sloveniji nimamo uradne evidence slepih in slabovidnih, edini register, ki ga imamo, je register članov slepih in slabovidnih pri Zvezi društev slepih in slabovidnih Slovenije. Članov društva slepih in slabovidnih je po zadnjih podatkih v Sloveniji 4021. **Predvidevajo, da je vseh slepih in slabovidnih čez 10.000.**

V Severno-primorski regiji deluje Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica, s katerim Ljudska univerza Nova Gorica - LUNG in Svetovalno središče ISIO Nova Gorica že dolgo dobro sodelujeta. V okviru projekta "Center vseživljenjskega učenja Severne Primorske" smo jim v letih 2008 in 2009 namenili posebno aktivnost, ki je vključevala izobraževanja in usposabljanja za izboljšanje kvalitete njihovih življenj. Na podlagi analize potreb in želja slepih in slabovidnih smo za to ciljno skupino razvili model izobraževanj in usposabljanj, s katerim smo tej ciljni skupini nudili izobraževanja na njim primeren način in z njihovim aktivnim sodelovanjem pri izbiri vsebin in strokovnjakov-izvajalcev izobraževanj. Izobraževanja so potekala v obliki delavnic, predavanj, predstavitev. Izbrane

teme so bile predstavljene skozi vse čute in na pozitiven način. To je inovativen pristop pri izobraževanju nasploh, še posebej pa je to dodana vrednost za ranljivo skupino slepih in slabovidnih, kjer ostala čutila prevzamejo vlogo vida. Pozitiven pristop pa pomeni, da se tudi zelo zahtevnih tem lotimo z namenom iskanja rešitve. Kar pomeni, da probleme, zahtevne situacije, težke preizkušnje skozi usposabljanje spreminjamo v izzive in priložnosti. Ves čas smo v projektu sledili dejstvu, da je izobraževanje za osebe z ovirami bistvenega pomena, saj v tem času pridobijo delovne navade, vključijo se v delovno sredino ter osvojijo osnovne socialne veščine.

Osebam z motnjami vida želimo omogočiti vključevanje v vseživljenjsko učenje, saj te osebe zaradi posebnih potreb teh možnosti nimajo. Za njih smo razvili poseben model časovne in krajevne dostopnosti, v katerem se programi vseživljenjskega učenja izvajajo v prilagojeni obliki s strokovno usposobljenim kadrom. Pomemben poudarek je na usposabljanjih za čim bolj samostojno funkcioniranje in neodvisno življenje oseb z motnjami vida, kar je pogoj za večjo socialno vključenost.

Osebe z motnjami vida bodo v okviru projekta pridobile **splošne in specifične kompetence**, ki jim bodo omogočale **bolj samostojno funkcioniranje in neodvisno življenje ter boljši nastop na trgu dela**. Že tekom projekta usposabljammo članico Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Nova Gorica, ki je slepa in bo prevzela vlogo organizatorja aktivnosti za to ciljno skupino.

Odločili smo se, da v projekt vključimo še dve ciljni skupini, gluhe in naglušne ter paraplegike. Zavedamo se, da bo potrebna prilagoditev, a volje za skupno sodelovanje je veliko.

Pomemben del projekta je namenjen tudi **osveščanju javnosti in izpeljavi strokovnih izobraževanj za lažje in bolj kakovostno sodelovanje z odraslimi, ki se soočajo z različnimi oblikami oviranosti**.

Velik poudarek bo na **medijskem obveščanju o poteku projekta in motiviranju odraslih, ki niso člani društev, da se pridružijo aktivnostim v projektu**.

Ksenija Petek
Svetovalno središče Nova Gorica

Možnosti sofinanciranja izobraževanja odraslih

Izobraževanje odraslih je v večini primerov povezano s stroški (šolninami, tečajninami idr.) pri katerih za naložbo potrebujemo tudi nekaj kapitala (finančnega). K sreči je v našem izobraževalnem sistemu in sistemu nasploh kar nekaj možnosti za pridobitev sredstev za izobraževanje ali za povrnitev že opravljenih naložb v izobraževanje, ki jih predstavljamo v nadaljevanju.

Javni razpisi in javna povabila

Javno povabilo k prijavi za sofinanciranje šolnin za zmanjševanje izobrazbenega primanjkljaja v šolskih letih od 2007/2008 do 2012/2013

Namen javnega povabila je večja dostopnost izobraževanja, povečanje splošne izobraženosti odraslih do zaključene srednješolske izobrazbe ter zaposlitvenih možnosti posameznikov.

Sofinancirane bodo šolnine tistih vlagateljev, ki so v navedenih šolskih letih zaključili celoten ali del programa srednješolskega izobraževanja odraslih (nižjega poklicnega, srednjega poklicnega, srednjega strokovnega, poklicno tehničnega in gimnazijskega izobraževanja). Ti lahko pri-

dobijo povrnitev do 90% upravičenih stroškov šolnin za uspešno opravljene obveznosti:

- po osebnem izobraževalnem načrtu v **posameznih šolskih letih/letnikih**;
- **zaključeno izobraževanje**;
- **delovodski, poslovodski ali mojstrski izpit**;
- priprave z opravljeno splošno oziroma **poklicno maturo ali zaključnim izpitom**;
- **diferencialne izpite**;
- v okviru **prekvalifikacije** za posamezno šolsko leto po osebnem izobraževalnem načrtu;
- **maturitetni ali poklicni tečaj**.

Podrobnosti o razpisu najdete na spletni strani: www.sklad-kadri.si/si/razpisi-in-objave/razpis/n/sofinanciranje-solnin-izobrazevanje-odraslih-2007-2013-107-jp

Za objavo novih razpisov budno spremljajte spletno stran Javnega sklada RS za razvoj kadrov in štipendiranje www.sklad-kadri.si, kjer so objavljeni razpisi za sofinanciranje izobraževanj.

Maryan Antich:

Izjava

V zadnjem letu sem se odločil, da se poleg svojega dosedanjega pridobljenega znanja, še dodatno izobražujem. Končal sem poklicno šolo živilske stroke v Makedoniji. V Sloveniji sem po delu na gradbišču uvidel, da takšno delo ni moja prihodnost in da si moram pridobiti nova znanja. Na začetku moje poti je bil vpis na tečaj tujega jezika na LU Kranj, pred nekaj meseci pa sem se po pogovoru z mentorico, svetovalko za nacionalno poklicno kvalifikacijo odločil za pridobitev le-te in se vključil v tečaj za pomožnega kuharja na Srednji gostinski šoli v Ljubljani ter v tečaj za pridobitev NPK za izdelovalca kruha, potice peciva in testenin na Biotehniškem šolskem centru v Naklem. V pol leta sem si uspešno pridobil oba certifikata. Želel sem prenesti svoja kulinarčna znanja tudi drugim, ki jih priprava hrane zanima, in da bi to svojo željo lahko tudi uresničil, sem se v Svetovalnem središču Gorenjska pozanimal za dodatna znanja. Tam so me zelo prijazno sprejeli in mi priporočili vpis v tečaj retorike, trening komunikacije, pred tem pa sem se udeležil tečaja za tuje

za slovenski jezik. Zelo sem vesel vseh novih pridobljenih znanj, priporočil bi še vsem drugim, da za izobraževanja nikoli ni prepozno in da so v Svetovalnem središču Gorenjska zelo prijazni sodelavci, ki prisluhnejo vašim željam na področju izobraževanja. Zahvaljujem se vsem, ki so mi na moji poti pridobivanja novih znanj pomagali. Po uspešno opravljenih tečajih in delavnicah s področja javnega nastopanja, pa sem na Biotehniškem centru že izvedel delavnico Priprava pizze. S svojim delom prenosa pridobljenih izkušenj in znanj načrtujem nadaljevati tudi v prihodnje.

Štipendije:

V Sloveniji imamo različne vrste štipendij, ki jih na kratko predstavljamo:

Kadrovske štipendije so namenjene povezovanju človeških virov in zaposlovalne sfere. Podjetja lahko preko dolgoročnega načrtovanja zagotovijo razvoj ustreznih kadrov in na ta način spodbujajo razvoj podjetij. Informacije o kadrovskih štipendijah zasledite na spletni strani Javnega sklada RS za razvoj kadrov in štipendije www.sklad-kadri.si. Ponekod lahko informacije o kadrovskih štipendijah zasledite na spletnih straneh ali v glasilih podjetij, ki štipendije razpisujejo.

Državne štipendije se dodeljujejo upravičencem, ki izpolnjujejo splošne pogoje iz Zakona o štipendiranju (9. člen) in pri katerih povprečni mesečni dohodek na družinskega člana v preteklem koledarskem letu pred vložitvijo vloge ne presega **65 % minimalne plače** v istem obdobju za tiste upravičence, **ki se šolajo ali študirajo v kraju svojega stalnega prebivališča** in od **66 do 68 % minimalne plače** za tiste upravičence, ki se **šolajo ali študirajo izven kraja svojega stalnega prebivališča** ter **70 % minimalne plače** na družinskega člana, če gre za **kandidate iz enostarševskih družin, kandidate s posebnimi potrebami** oziroma kandidate, **katerih sorojenci so osebe s posebnimi potrebami**. Več informacij najdete na www.mdds.gov.si.

Zoisove štipendije so štipendije za nadarjene dijake in študente. Vse informacije najdete na spletni strani Javnega sklada RS za razvoj kadrov in štipendije www.sklad-kadri.si.

Štipendije za študij ali vseživljenjsko učenje v tujini:

Razpisov za štipendije za študij v tujini najdete na spletni strani Javnega sklada RS za razvoj kadrov in štipendije www.sklad-kadri.si in na spletni strani Centra RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (CMEPIUS) www.cmepius.si, kjer najdete različne možnosti za financiranje študija za pridobitev izobrazbe ali drugih krajših oblik izobraževanja, med katerimi so tudi vsebine za povečanje zaposljivosti posameznikov in njihovo vključenost na evropski trg dela.

bljanja (CMEPIUS) www.cmepius.si, kjer najdete različne možnosti za financiranje študija za pridobitev izobrazbe ali drugih krajših oblik izobraževanja, med katerimi so tudi vsebine za povečanje zaposljivosti posameznikov in njihovo vključenost na evropski trg dela.

Kreditni za študij in izobraževanje:

Informacije o kreditih za študij tudi najdete na spletni strani Javnega sklada RS za razvoj kadrov in štipendije www.sklad-kadri.si, pa tudi na spletnih straneh večine bank.

Grundtvig delavnice

Grundtvig delavnice so namenjene vsem, ki ste starejši od 18 let in nimate statusa dijaka ali študenta ter si želite pridobiti mednarodno neformalno učno izkušnjo, ki ni vezana na poklicno in strokovno usposabljanje. Vse informacije najdete na spletni strani CMEPIUS-a <http://www.cmepius.si/vzu/grundtvig/delavnice.aspx>,

Našteli smo osnovne vire, kjer lahko poiščete sredstva za uresničitev vaših izobraževalnih ciljev in poti. Vabimo pa vas, da se za vse dodatne brezplačne informacije obrnete na vam najbližje svetovalno središče za izobraževanje odraslih. Njihova dejavnost in kontaktni naslovi so zapisani na zadnji strani tega časopisa.

Nataša Kršak
Svetovalno središče Posavje

KOLOFON

INFO-ISIO-2011: Publikacijo sta uredili Tanja Vilič Klenovšek in Tina Kalamiza, Andragoški center Slovenije. Časopis je nastal v okviru dejavnosti štirinajstih slovenskih Centrov vseživljenjskega učenja. Operacijo (dejavnost Centrov vseživljenjskega učenja) delno financirata Ministrstvo za šolstvo in šport ter Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Izvaja se v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013, razvojne prioritete: Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja, prednostne usmeritve: Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja.

Prispevke so pripravili: sodelavci 14 svetovalnih središč za izobraževanje odraslih, ki delujejo v okviru dejavnosti 14 Centrov vseživljenjskega učenja in sodelavki Andragoškega centra Slovenije. **Fotografije:** arhiv svetovalnih središč za izobraževanje odraslih, **Oblikovanje in prelom:** Irena Hlede, Pro anima d.o.o. **Tisk:** Grafični studio K, **Naklada:** 7.500 izvodov. **Izdano:** september 2011.

Svetovalna središča za izobraževanje odraslih

Svetovalna središča za izobraževanje odraslih (imenujemo jih tudi središča ISIO) nudijo brezplačno svetovalno podporo vsem odraslim, ki se želite vključiti v različne formalne in neformalne oblike izobraževanja, vsem, ki se že izobražujete, pa potrebujete kakršen koli nasvet ali pomoč v zvezi z vašim izobraževanjem, pa tudi vsem, ki ste izobraževanje že zaključili in se sprašujete: »Kaj pa zdaj?«

V Sloveniji deluje mreža **14 svetovalnih središč za izobraževanje odraslih** pod strokovnim vodstvom Andragoškega centra Slovenije. **Prvih pet središč ISIO**, ki imajo sedež v Kopru, Mariboru, Murski Soboti, Novem mestu in v Žalcu, **deluje že 10 let**.

V središčih ISIO vas pričakujejo prijazni in strokovno usposobljeni svetovalci in svetovalke za področje izobraževanja odraslih. Svetovanje poteka v prijetnem okolju, zagotavljamo nepristranskost in zaupnost. Skozi enega ali več razgovorov se z vami pogovarjajo in vam svetujejo:

- pri **odločanju za izbiro vrste izobraževanja**;
- pri **načrtovanju osebne in poklicne kariere**;
- pri **vrednotenju vaših sposobnosti, izkušenj in znanja** - z razgovorom in s pomočjo različnih svetovalnih pripomočkov;

- pri **premagovanju učnih in drugih težav ter ovir, ki so povezane z izobraževanjem**;

- pri **načrtovanju in spremljanju vašega izobraževanja**;

- po **zaključenem izobraževanju** kako poiskati delodajalca in kako mu učinkovito predstaviti svoje znanje, izkušnje in zmožnosti.

Obisk v svetovalnem središču je za uporabnike brezplačen, saj dejavnost svetovalnih središč podpirata in financirata Ministrstvo za šolstvo in šport ter Evropska unija iz sredstev Evropskega socialnega sklada. Poleg svetovanja na sedežu središča (sedež središč je v okviru dejavnosti Centrov vseživljenjskega učenja na eni od ljudskih univerz v regiji), svetovalci delujejo tudi v drugih krajih, kjer so dostopni na določen dan, ob določenem času. **Vse informacije** o tem najdete na navedenih naslovih v spodnjem okvirčku. Informacijo, nasvet ali pomoč lahko poleg osebnega obiska, poiščete tudi po telefonu ali elektronski pošti. Za osebni pogovor priporočamo, da se nam najavite po telefonu. **Poiščite nas v svojem najbližjem Svetovalnem središču. Pričakujemo vas!**

Zdenka Nanut Planinšek

Regionalno Svetovalno središče Koper – Capodistria

Svetovalna središča za izobraževanje odraslih

- 1 **Svetovalno središče Gorenjska, LU Jesenice**, Cesta Cirila Tavčarja 3a, Jesenice, tel: 04 583 38 05, www.lu-jesenice.net
- 2 **Regionalno Svetovalno središče Koper, LU Koper**, Cankarjeva 33, Koper, tel: 05 612 80 06, 040 469 521, www.lu-koper.si
- 3 **Svetovalno središče Koroška, MOCIS**, Partizanska 16, Slovenj Gradec, tel: 02 884 64 07, 051 224 942, www.mocis.si
- 4 **Svetovalno središče Ljubljana, CDI Univerzum**, Grošljeva ulica 4, Ljubljana, tel: 01 510 22 70, www.cdi-univerzum.si
- 5 **Svetovalno središče Maribor, AZM – LU Maribor**, Maistrova ulica 5, Maribor, tel: 02 234 11 34, www.azm-lu.si
- 6 **Svetovalno središče Murska Sobota, LU Murska Sobota**, Slomškova 33, Murska Sobota, tel: 02 536 15 76, 031 637 243, www.lums.si
- 7 **Svetovalno središče Nova Gorica, LU Nova Gorica - LUNG**, Cankarjeva 8, Nova Gorica, tel: 05 335 31 19, 041 607 170, www.lung.si
- 8 **Svetovalno središče Novo mesto, RIC Novo mesto**, Ljubljanska cesta 28, Novo mesto, tel: 07 393 45 52, 031 701 191, www.ric-nm.si
- 9 **Svetovalno središče Posavje, LU Krško**, Dalmatinova 6, Krško, tel: 07 488 11 70 (62), 051 306 113, www.lukrsko.si
- 10 **Svetovalno središče Postojna, LU Postojna**, Ljubljanska c. 2, Postojna, tel: 05 721 12 82, 031 379 944, www.lu-postojna.si
- 11 **Svetovalno središče Ptuj, LU Ptuj**, Mestni trg 2, Ptuj, tel: 02 749 21 55, www.lu-ptuj.si
- 12 **Svetovalno središče Velenje, LU Velenje**, Titov trg 2, Velenje, tel: 03 898 54 70, www.lu-velenje.si
- 13 **Svetovalno središče Zasavje, Zasavska LU**, Trg svobode 11a, Trbovlje, tel: 03 563 11 91, www.zlu-trbovlje.si
- 14 **Svetovalno središče Žalec, UPI – LU Žalec**, Ulica Ivanke Uranjek 6, Žalec, tel: 03 713 35 65, 03 713 35 76, www.upi.si/si